Porta Rusica
z Połonin w Bieszczady

www.portarusica.sk

Projekt: Porta Rusica – z Połonin w Bieszczady
Projekt: Porta Rusica – z Polonin do Bieszczadov
Współfinansowany przez Unię Europejską
z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Granica

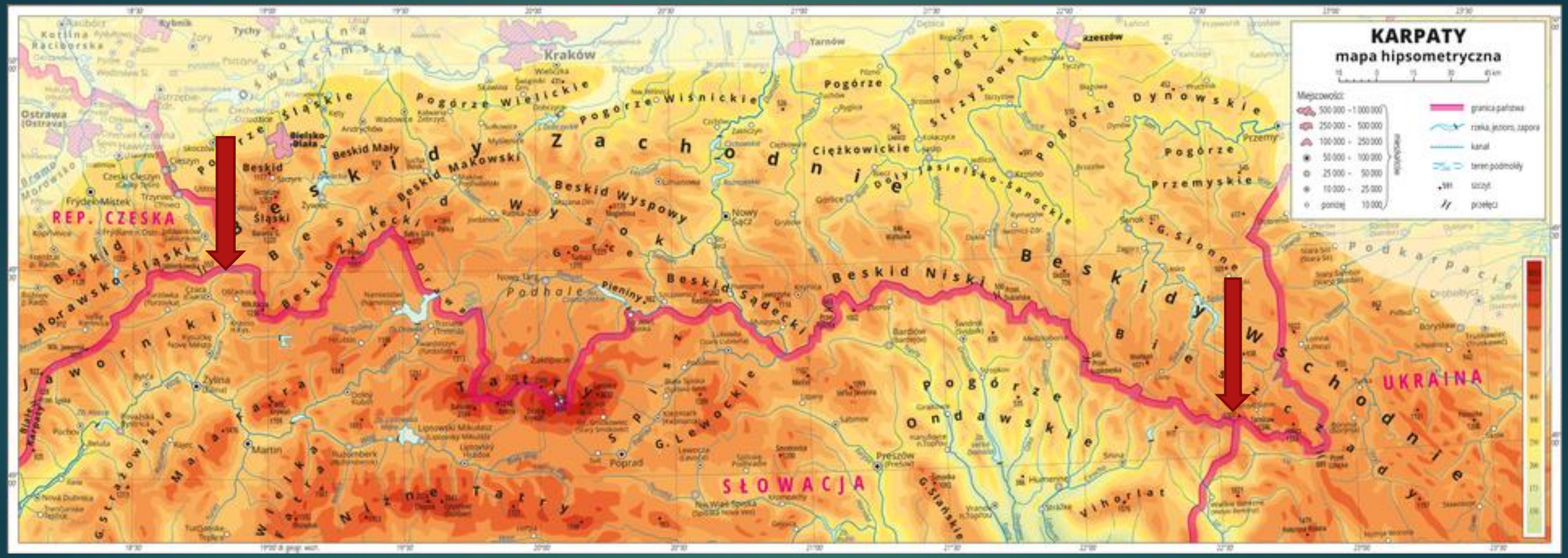

Długość 541 km

U nas

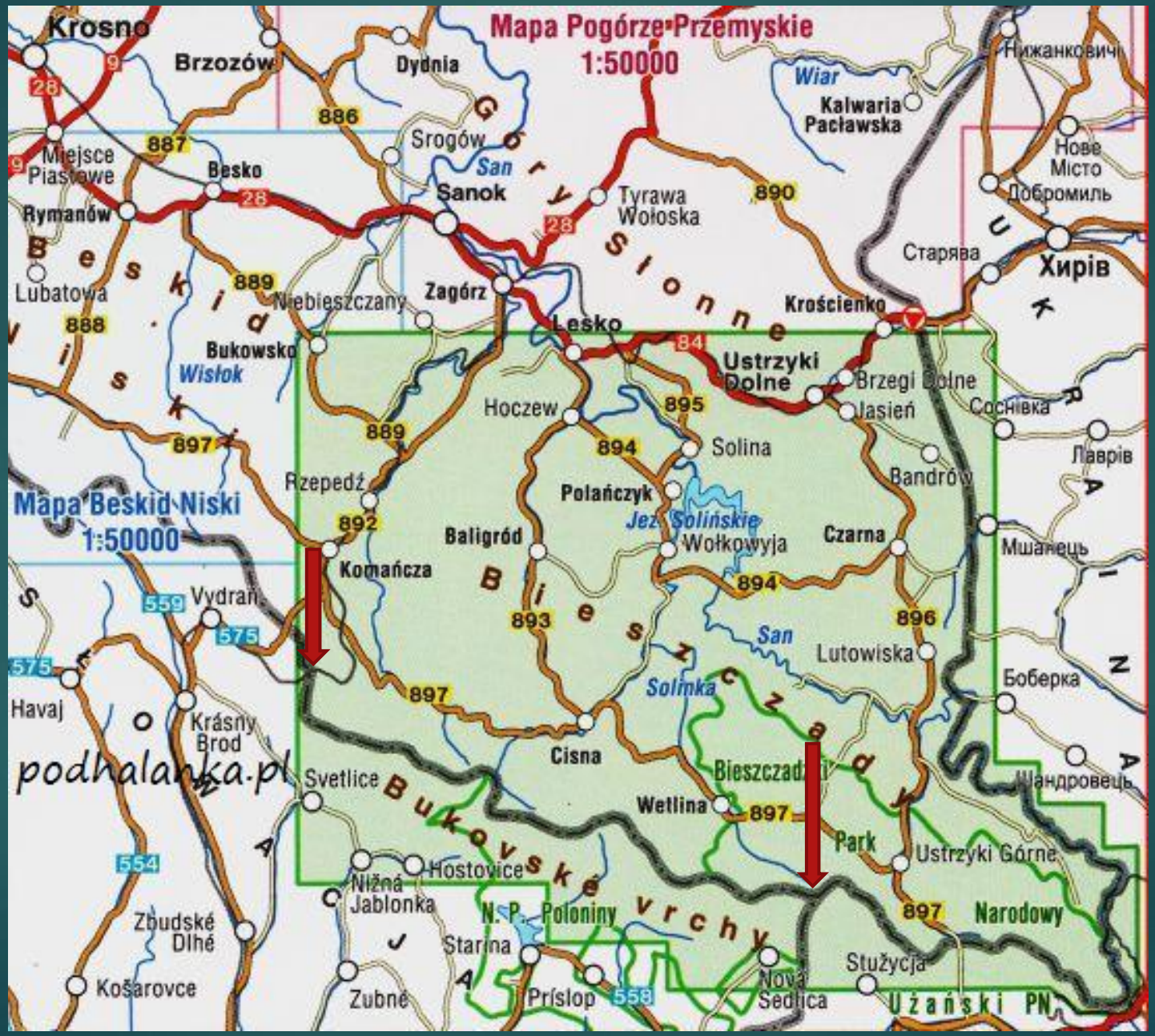
Mapa Pogórze Przemyskie
1:50000
Mapa Beskid Niski
1:50000
Krosno
Brzozów
Dydnia
Miejsce Piastowe
Besko
Rymanów
Lubatowa
Srogów
San
Sanok
Tyrawa Wołoska
Kalwaria Pacławska
Wiar
Нижанковичі
Нове Місто
Добромиль
Старява
Хирів
Zagórz
Niebieszczany
Bukowsko
Wisłok
Lesko
Krościenko
Ustrzyki Dolne
Brzegi Dolne
Jasień
Соснівка
Лаврів
Hoczew
Solina
Bandrów
Rzepedź
Polańczyk
Jez. Solińskie
Wołkowyja
Baligród
Komańcza
Czarna
Мшанець
Vydraň
Havaj
Krásny Brod
Lutowiska
Боберка
Cisna
Svetlice
Wetlina
Park
Ustrzyki Górne
Шандровець
Hostovice
Nižná Jablonka
N. P. Poloniny
Starina
Príslop
Zbudské Dlhé
Košarovce
Zubné
Nová Sedlica
Stużycja
Narodowy
Użański PN
Bieszczady
Beskid Niski
Bukovské vrchy
Góry Słonne
podhalanka.pl

Dziedzictwo kulturowe

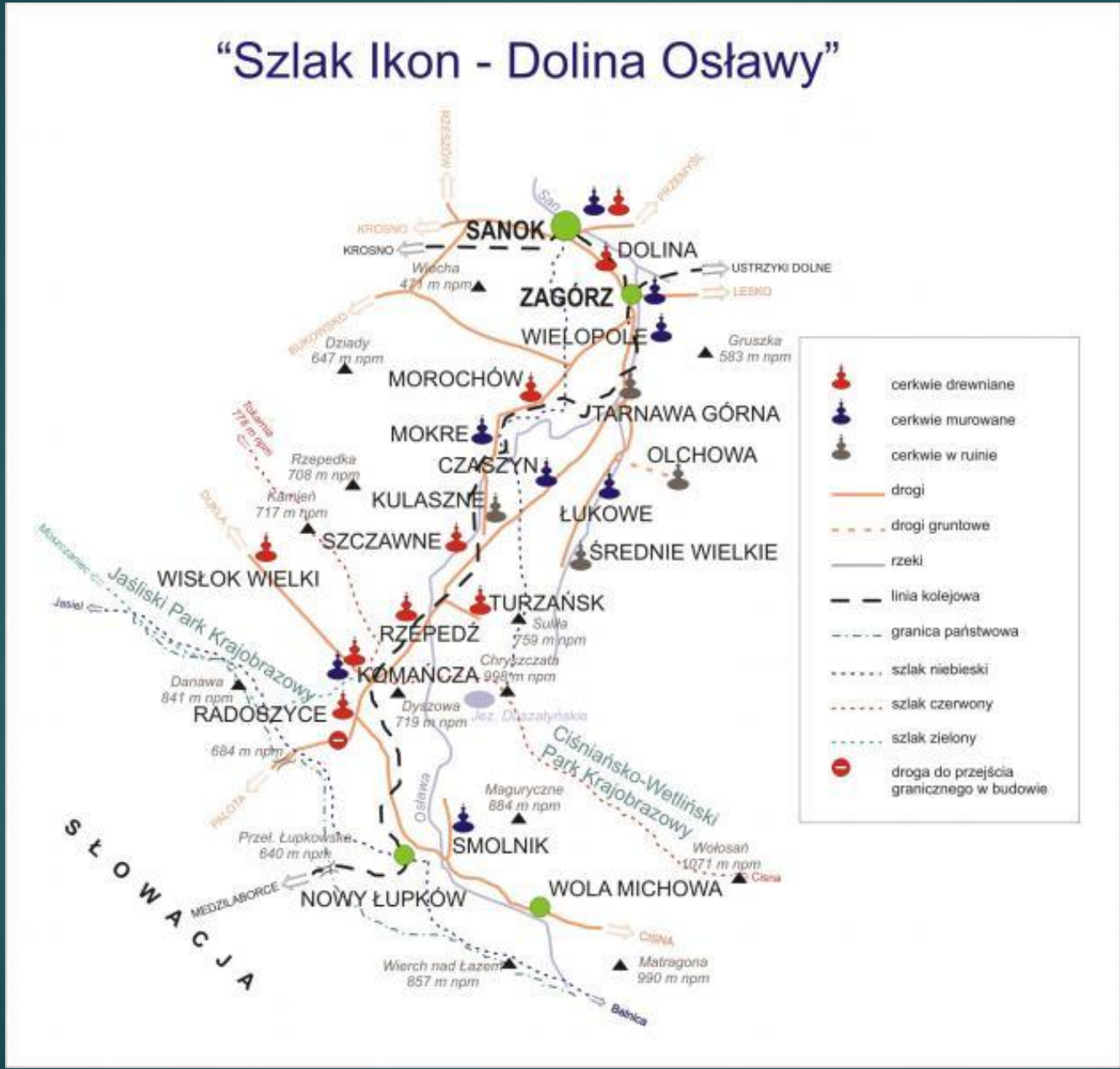

Religia i kultura

Północna strona Karpat. Radoszyce – Komańcza – Turzańsk – Rzepedź Wieś - Szczawne

Początek XIX i połowa wieku – świątynie unickie

Połowa XX wieku

- Radoszyce – kościół rzym.-kat.
- Komańcza – cerkiew prawosławna – pożar 2006 i odbudowa 2008 – 2010 cerkiew prawosławna
- Turzańsk - cerkiew prawosławna
- Rzepedź Wieś – cerkiew unicka
- Szczawne - cerkiew prawosławna

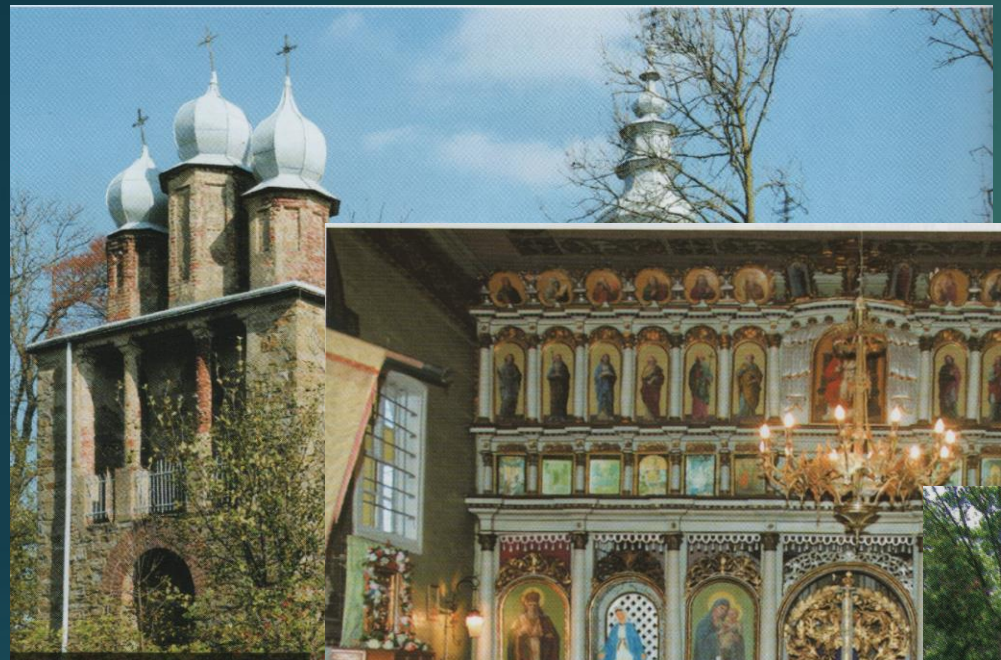

Widok na zespół cerkiewny

Skradzione ikony ze strefy prazdników (druga kondygnacja od dołu)

Widok na pogorzelisko (czerwiec 2007 r.)

przekrój A-A_widok od strony północnej 1:50
W3
W1

Religia, kultura i historia wielkiego formatu

1934 rok – dom sanatoryjno - wypoczynkowy Sióstr Nazaretanek → 1955/1956 → Kardynał Stefan Wyszyński, Prymas Polski

29 października 1955 r. (sobota)

Do Komańczy przybyliśmy o godzinie 15.30. Na spotkanie wybiegła jakaś pani, która – jak się później okazało – przybyła tu dziś rano, aby uprzedzić siostry o moim przybyciu i przygotować mieszkanie. Wszystko było czynione w ostatniej chwili. Siostry były zaskoczone zapowiedzianym przyjazdem i w widoczny sposób zdezorientowane. Dość długo czekaliśmy na korytarzu, zanim się ktoś pokazał. Wyczułem, ile już musiały usłyszeć, skoro straciły tak zwyczajną w zakonie prostotę wobec przybywającego biskupa. Delegacja warszawska, złożona z mężczyzny i niewiasty, przybyła tutaj dziś rano i żywo interesowała się szczegółami mojego przyszłego bytowania w Komańczy. Wreszcie nadeszła jakaś siostra, która bez słowa przywitała mnie i poszła dalej. Minęło jeszcze kilka minut; mój towarzysz niecierpliwił się w widoczny sposób. W końcu nadeszły dwie siostry, z których jedna była przełożoną domu, dotąd mi nieznana. Wprowadzono mnie na górę do obszernego pokoju, w którym nareszcie pozostałem sam. Jestem więc ostatecznie „w klasztorze", o którym od dwóch lat głosiły komunikaty rządowe. Tym razem klasztor jest „z prawdziwego zdarzenia". Obszerny dom, prowadzący normalne życie klasztorne, z prawdziwymi siostrami zakonnymi, które nie są więźniarkami, i z własnym, zakonnym trybem życia.

Religia i kutura

Południowa strona Karpat. Ulicskie Krive – Topola – Rusky Potok – Kalna Roztoka.

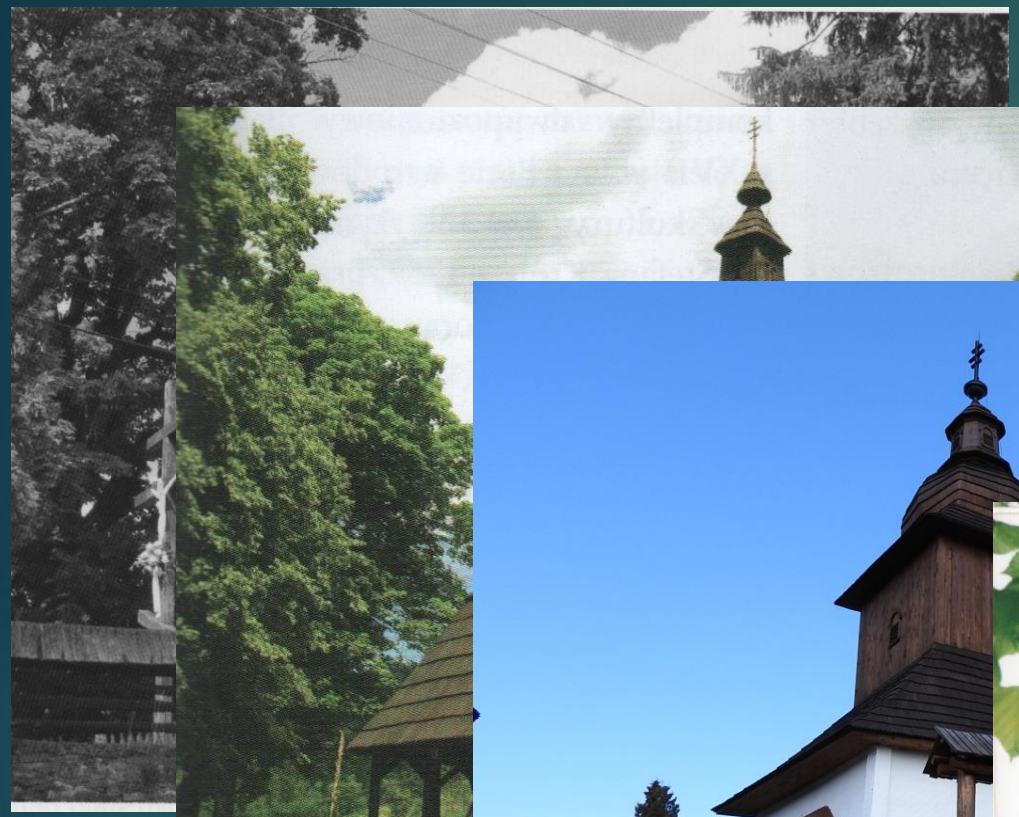

Kultura światowa - Medzilaborce

Przyroda. NP Poloniny. BdPN.

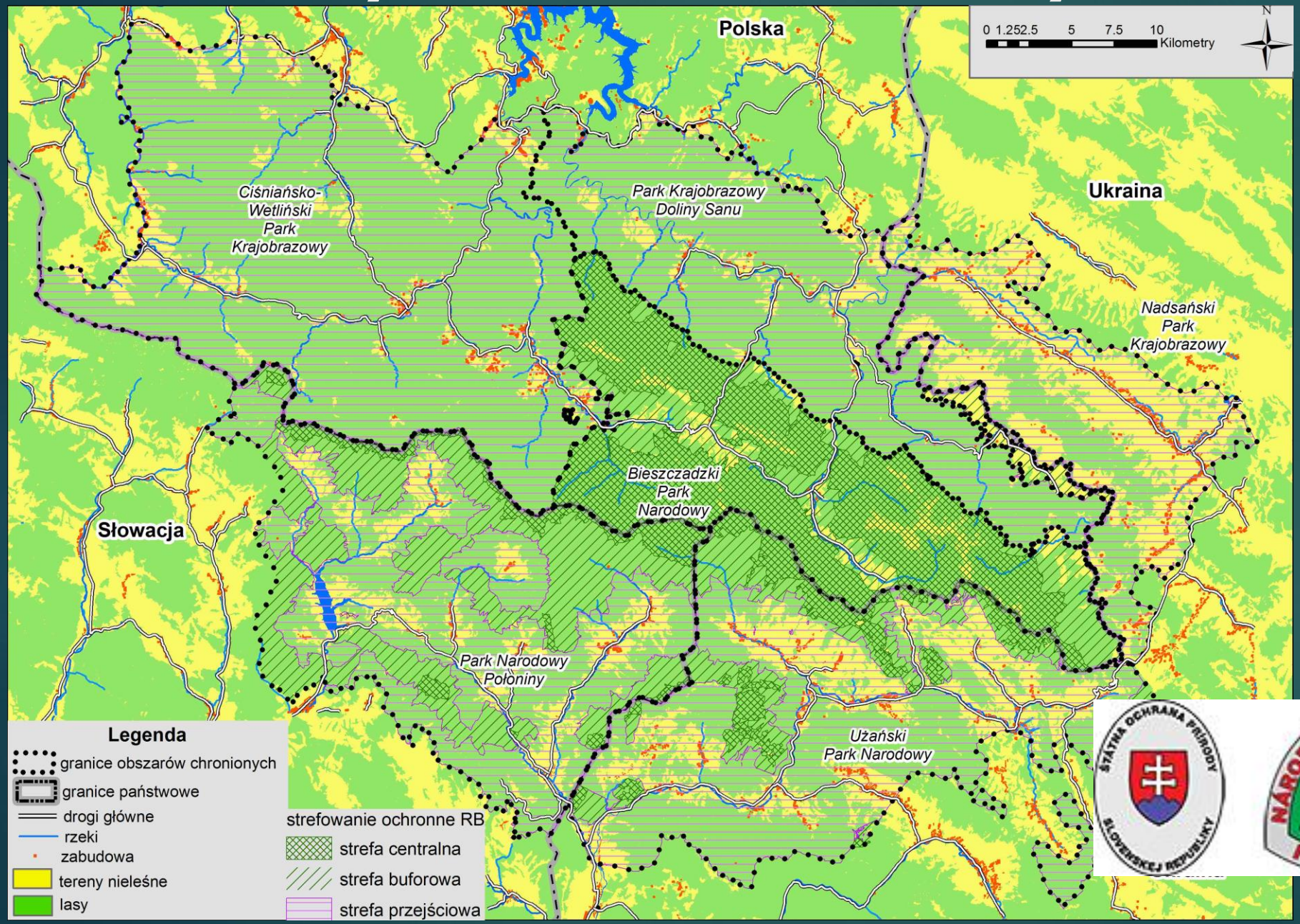

Národný park Poloniny

Międzynarodowy Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie”
MAPA PRZYRODNICZO-KULTUROWA
skala 1 : 90 000
www.bdpn.pl
atrakcje przyrodniczo-kulturowe
ścieżki przyrodnicze
szlaki piesze, konne i rowerowe
siatka GPS
wirtualne modele 3D w technologii AR
Wybrane atrakcje MRB „Karpaty Wschodnie”
BIESZCZADY & MRB „KARPATY WSCHODNIE
Międzynarodowy Rezerwat Biosfery
KARPATY WSCHODNIE
Mapa przyrodniczo-kulturowa
Bieszczadzki
Wetliński
Krajobrazowy
Wschodnie Karpaty
Narodowy
Usański
Poloniny
Sanski
Nadsański
Regionalny
Sana
Solińskie
Jezioro
SNINA
WIELKIE BEREZNE

KRUHLIAK
1100
PĽAŠA
1162
ĎURKOVEC
1188
JARABÁ SKALA
1183
KREMENEC
1221
ČERNINY
939
V. JABLONKA
OSADNÉ
HOSTOVICE
PARIHUZOVCE
ČUKALOVCE
RUNINA
TOPOĽA
N. SEDLICA
STINSKA
1092
PAPIN
NECHVAL.
POLIANKA
PČOLINÉ
V. N. STARINA
JALOVÁ
R. POTOK
ZBOJ
PICHNE
ST. ROZTOKA
U. KRIVÉ
STAKČIN
ULIČ
SNINA
SNINSKÝ KAMEŇ
1005
K. ROZTOKA
KOLONICA
BELÁ N/C.
R. VOLOVÁ
KLENOVÁ
DLHÉ N/C.
Z. HÁMRE
MOTROGOŇ
820
MORSKÉ OKO
BREZOVEC
LADOMIROV
UBĽA
MICHAILOV
VIHORLAT
1076
STRIHOVEC

UNESCO na pograniczu polsko -słowackim

Lokalita / Locality	Názov lokality / Name of locality	Štát/región / Country/region	Rozloha jadrovej zóny (ha) / Area of core zone (ha)	Rozloha nárazníkovej zóny (ha) / Area of buffer zone (ha)
1.	Čornohora	Ukrajina, Zakarpatská oblasť	2 476,8	12 925,0
2.	Havešová	Slovenská republika, Prešovský kraj	171,3	63,99
3.	Kuryj - Trybušany	Ukrajina, Zakarpatská oblasť	1 369,6	3 143,4
4.	Maramoroš	Ukrajina, Zakarpatská oblasť	2 243,6	6 230,4
5.	Rožok	Slovenská republika, Prešovský kraj	67,1	41,4
6.	Stužica - Bukovské Vrchy	Slovenská republika, Prešovský kraj	2 950,0	11 300,0
7.	Stužica - Uličok	Ukrajina, Zakarpatská oblasť	2 532,0	3 615,0
8.	Svydovec	Ukrajina, Zakarpatská oblasť	3 030,5	5 639,5
9.	Uholka - Širokyj luh	Ukrajina, Zakarpatská oblasť	11 860,0	3 301,0
10.	Vihorlat	Slovenská republika, Prešovský a Košický kraj	2 578,0	2 413,0

Słowackie pralasy

Bajka – opowieść - legenda

Przy słowackim szlaku turystycznym z Nowej Sedlicy na Riabią Skałę, trzy kilometry za wsią stoi jaworowa rzeźba Marka Žitňana. Twórca miał ideę, aby pomniki poświęcać nie tylko jednostkom wybitnym, zapisanych w podręcznikach historii i encyklopediach, ale zwyczajnym, prostym ludziom, wpisanym trwale w krajobraz słowackich gór. Urzeczywistnieniem tego pomysłu jest rzeźba Zofii Mataszowskiej, która przez kilkadziesiąt lat żyła w dolinie Zbojskiego potoku, prowadząc pasiekę złożoną z blisko 100 uli. Jak wieść niesie była Polką z Przemyśla, ale trudno dotrzeć do jakichś źródeł, które potwierdzałyby tę informację. Nie udało się nawet ustalić czy Maťašovská (oryginalna pisownia słowacka) to jej nazwisko panieńskie czy po mężu.

Zofia trafiła pod Riabą Skałę za mężem Słowakiem w latach dwudziestych ubiegłego wieku (wg jednych źródeł w 1924 roku wg innych w roku 1928). Była tu wówczas osada leśna, w której zamieszkiwało kilkudziesięciu robotników leśnych prowadzących wyręby wzdłuż trasy kolejki leśnej. Jej mąż również pracował w lesie. Po drugiej wojnie światowej kolejka została zlikwidowana, gdyż końcowa stacja znalazł się po drugiej stronie granicy. Drwale opuścili osadę, mąż Zofii umarł, a ona sama z dwiema córkami nadal prowadziła pasiekę. Nie była już wtedy piękna i młoda, jak to przedstawił w swojej rzeźbie Marek Žitňan.

W ludzką pamięć zapadła jako gruba, dobrotliwa babcia, która zbłąkanych turystów częstowała plastrami miodu. Taka miodowa Baba Jaga - tak też ją nazywano. Miodowa Baba do początku lat pięćdziesiątych prowadziła towarową pasiekę, słynną w całej Słowacji. Krążyły o niej legendy, a to że ma trzysta lat, a to że ma umowę z niedźwiedziami, które nie niszczą jej uli. Tak zapamiętał ją czeski zoolog i pisarz Miloslav Nevrlý, który jako gimnazjalista wędrował przez Bukowskie Wierchy zaraz po wojnie.

Teks za: blog „napogorzu”. Dr Stanisław Kucharzyk

Park tmavej oblohy Poloniny

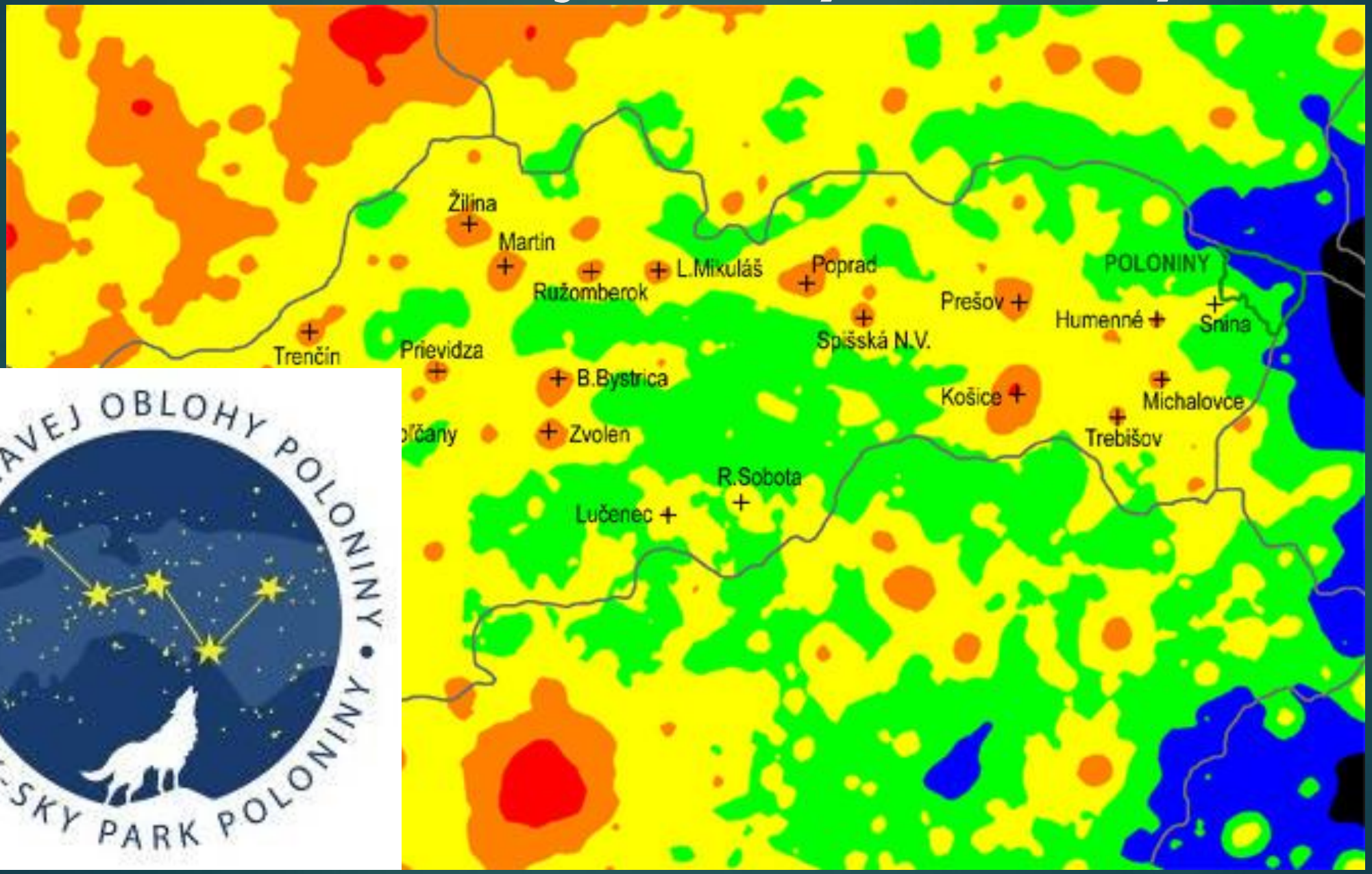

Mapa
Parku tmavej oblohy Poloniny

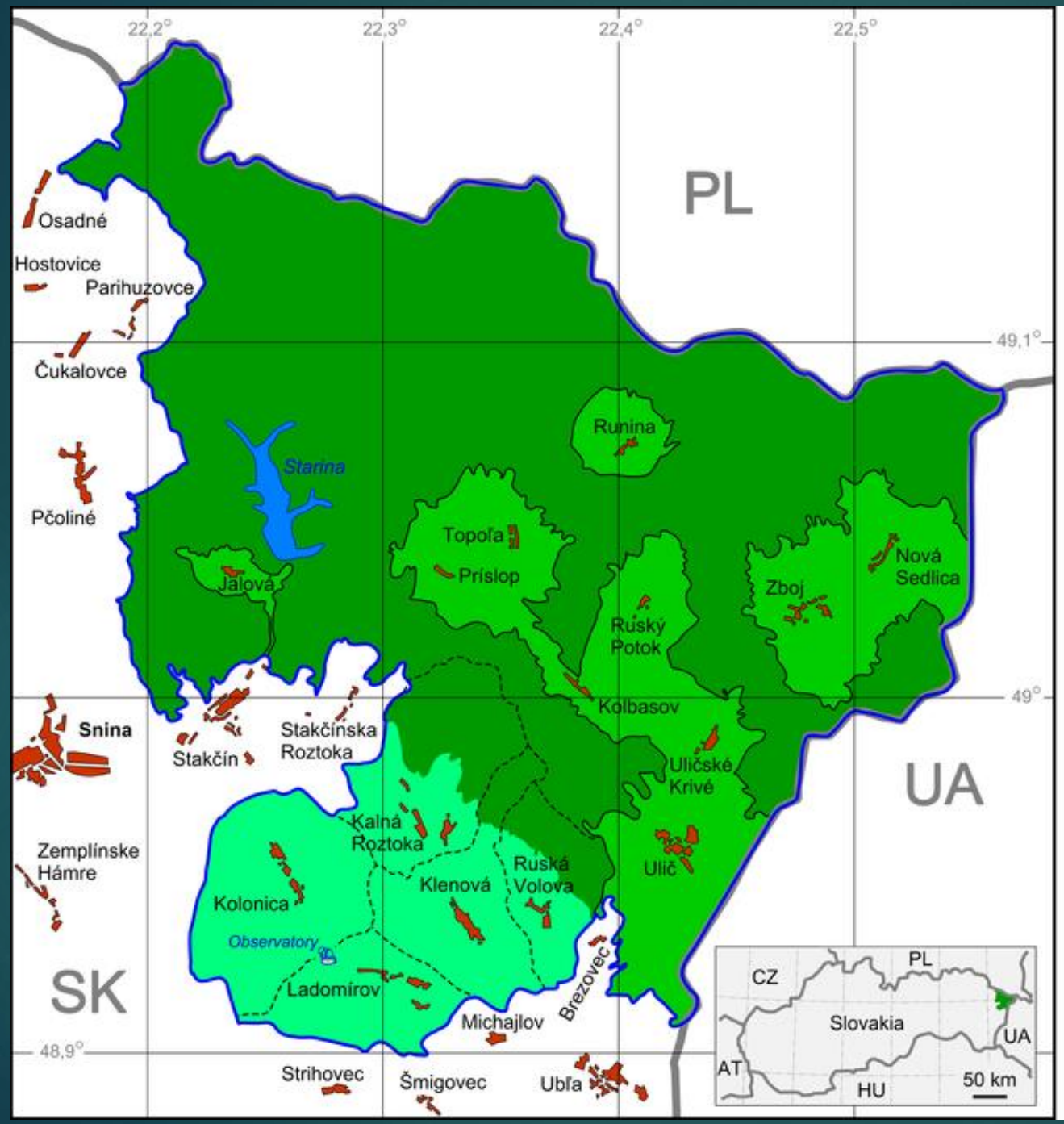

Hranica **Parku tmavej oblohy Poloniny**

Územie Národného parku Poloniny

Ochranné pásmo Národného parku Poloniny

Katastrálne územia obcí nachádzajúce sa mimo územia Národného parku Poloniny a jeho ochranného pásma

Hranice katastrálnych území obcí nachádzajúcich sa mimo územia Národného parku Poloniny a jeho ochranného pásma

Štátna hranica

Sídla

Vodná nádrž

N W E S

1 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Kilometers

Budowle

Pierwsza Węgiersko – Galicyjska Kolej Żelazna
Budapeszt – Przemyśl
1869 – 1872 (1874)

Od południowej strony Karpat

Bieszczadzka kolejka leśna Majdan – Nowy Łupków (Rzepedź) przełom XIX/XX wieku

Kp4
3772
26.05.21

Napr. główna Chabówka

Pogranicze mniej znane - Rzepedka

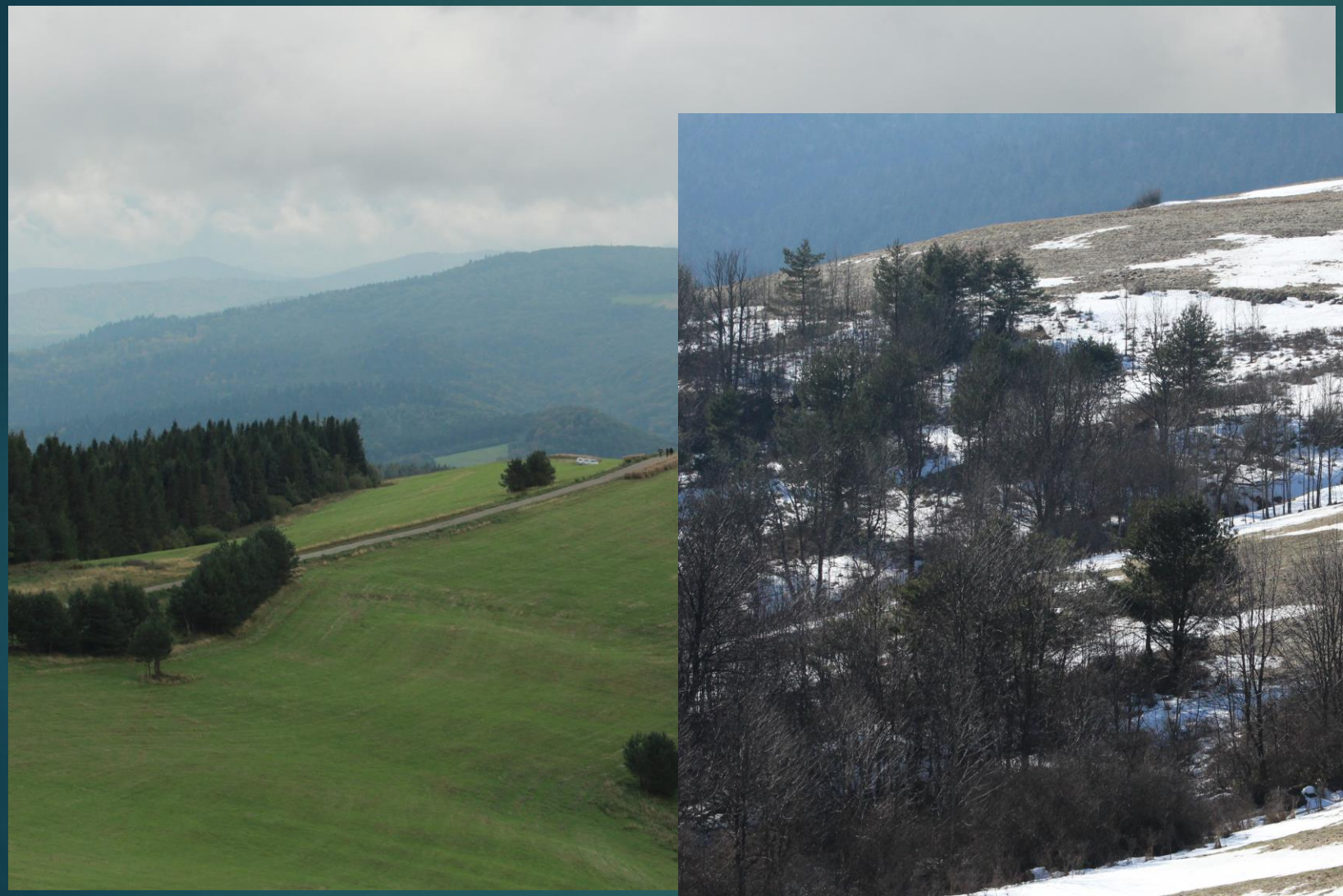

Pogranicze mniej znane - Kamionki

Pogranicze mniej znane - Smolnik

Pogranicze mniej znane - Mików

Ścieżka Udava - Solinka

Śladami Konfederacji Barskiej

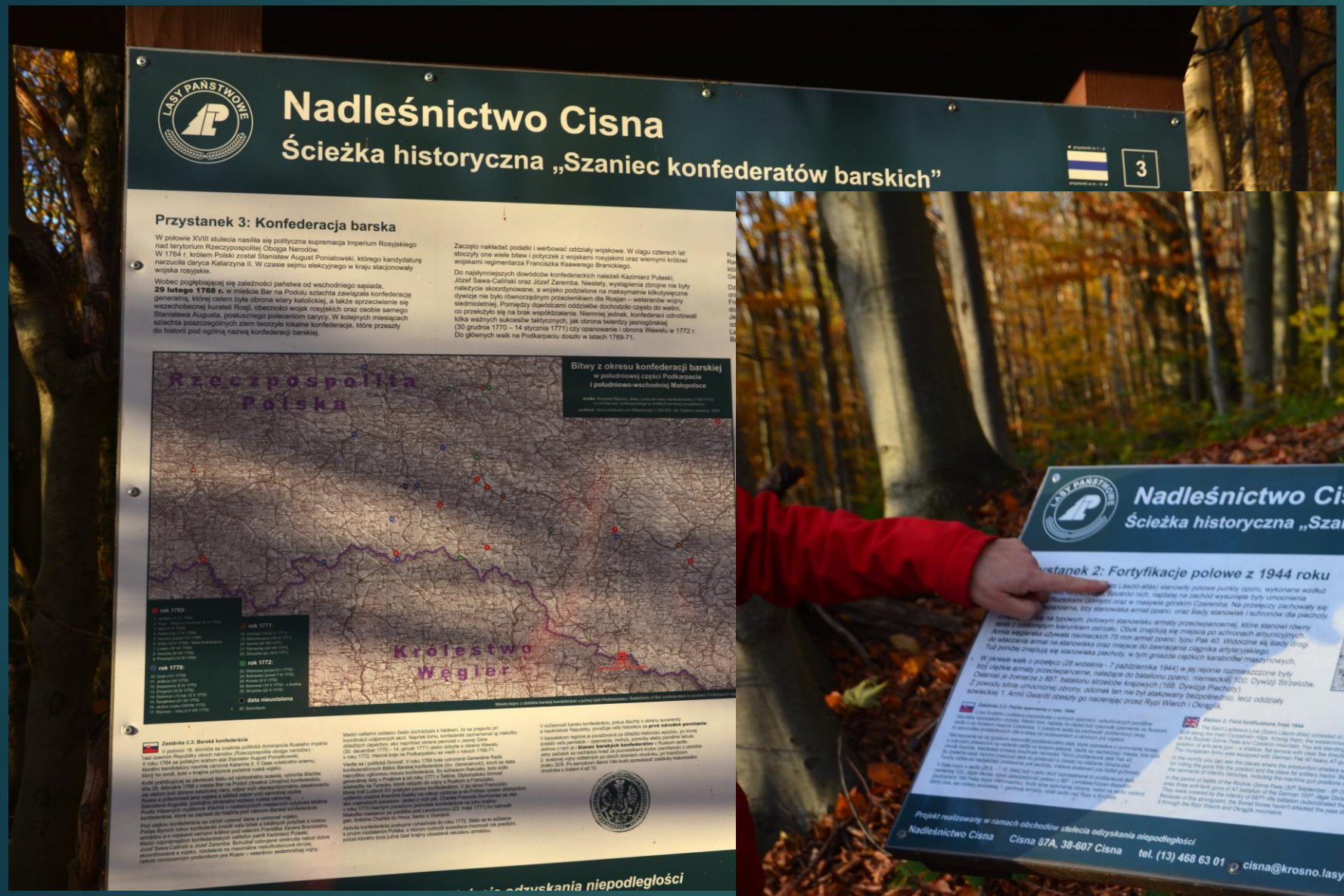

Ścieżka przyrodniczo – historyczna „Dziki Hon” Cisna

Porta Rusica
z Połonin w Bieszczady

Dziękuję za uwagę

www.portarusica.sk

Projekt: Porta Rusica – z Połonin w Bieszczady
Projekt: Porta Rusica – z Polonin do Bieszczadov
Współfinansowany przez Unię Europejską
z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.